

[K. Axel Nielsen.]

— fremgår det, at langt den største del af ålefangsten tages med disse, som de med et næppe helt korrekt udtryk kaldes „ulovlige redskaber“. Jeg vil foretrække at kalde dem „ikke beskyttede redskaber“.

Man kan undre sig over, at de frie fiskere finder sig i, at ålegårdsejerne eller ålegårdsbrugerne udnyttér deres privilegier på denne måde. Spørgsmålet er behandlet i kommissionsbetænkningen, og jeg tror, det er rigtigt, når det her på side 33—34 hedder — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„at de frie fiskere i stor udstrækning ikke er helt klar over, hvor vidt ålegårdsejernes ret går, og iøvrigt helst undgår konflikter. Dertil kommer, at på det tidspunkt (1. september), hvor en fisker, der vil sætte åleredskaber ved eller udfor en til ålegård afmærket plads, skal have afmærket sin plads, ved han ikke, om den ålegårdsberettigede vil besætte sin til ålegård afmærkede plads med et ålegårdsredskab eller f. eks. et bundgarn. Han vil derfor i almindelighed ikke turde løbe risikoen ved at afmærke for tæt på den af ålegårdsejeren, eventuelt brugeren, afmærkede plads. Sker dette, vil ålegårdsejeren eller brugeren have mulighed for at få den frie fiskers redskab fjernet ved at indbringe sagen for ålegårdsnævnet, såfremt han selv udsætter lovlige ålegårdsredskaber. Erfaringerne har vist, at denne usikkerhed rent faktisk i stor udstrækning har været tilstrækkelig til, at ålegårdsejeren har kunnet holde de frie fiskere borte, selvom han udnyttede sin rettighed med ulovlige redskaber.“

Endelig gør man opmærksom på, at mange ålegårdsrettigheder ikke lejes for at udnytte disse med ålegårde, men kun for at holde de frie fiskere borte. Dette ser man bl. a. ved, at mange af lejerne i virkeligheden udnytter retten med store ålebundgarn, men samtidig udsætter nogle meget lidt fiskedygtige ålegårdsredskaber (narreværker) for at holde de frie fiskere i tilstrækkelig afstand fra bundgarnene.“

Samfundet er naturligvis interesseret i, at der fanges så mange ål som muligt, idet de ål, der vandrer fra Østersøen og Kattegat ud i Atlanterhavet, ikke senere vender tilbage. Men de frie fiskere er ikke tjent med, at deres andel i udbyttet forringes derved,

at ejere og brugere af ålegårdsretten i ly af et ofte misbrugt privilegium holder dem borte fra de gode fangstpladser. I virkeligheden er det vist ikke for meget sagt, at ålegårdsretten er ved at have overlevet sig selv; tiden er løbet fra den. Udnyttet med beskyttede redskaber vil den i dag give for ringe udbytte til, at udnyttelsen vil kunne betale sig.

Som det fremgår af det fortræffelige materiale, der som før omtalt er indsamlet af fiskeriministeriet, er ca. 90 pct. af ålegårdsrettighederne udlejet, og det hedder i en af indberetningerne fra en fiskeribetjent, betænkningen side 31 — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Grundejeren udlejer retten til at sætte ålegårde, men for at fiskeriet kan svare sig og lejen betales, må lejerne udsætte bundgarn“

— altså ikke beskyttede redskaber. Der er i kommissionen — som et kompromis af divergerende synspunkter — givet tilslutning til en vis nedsættelse af afløsningserstatningen, hvor fiskeriet er foregået med såkaldt ulovlige redskaber, og lovforslaget følger her kommissionsforslaget.

Dette, at ålegårdsretten er ved at have overlevet sig selv, er sikkert den egentlige årsag til, at der nu synes at være mulighed for at få ålegårdsretten afløst. Ålegårdsejerne har vel indset det uholdbare i situationen; i hvert fald har Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark, der blandt sine medlemmer tæller ejerne af de mest indbringende ålegårde her i landet, gennem sin repræsentant i kommissionen, højesteretssagfører Bent Jacobsen, givet tilslutning til kommissionens forslag om afløsning.

Foruden ålegårdsprivilegiet findes der fra gammel tid særrettigheder til fiskeri på søterritoriet, hvilende på gamle adkomster. Disse særrettigheder handles der med, de vurderes til ejendomsskyld, og salgsdokumenterne tinglyses som skøder — med andre ord, de behandles i enhver henseende som fast ejendom. Når ålegårdsrettighederne afløses, må det være rimeligt og naturligt samtidig at afløse disse særlige rettigheder. Da der ikke her kan anvendes ubeskyttede redskaber, idet ethvert redskab, for så vidt det iøvrigt er i overensstemmelse med lovgivningen herom, er lovligt, bliver der ikke